

Jak se řeší pandemie Covid-19 v Česku

Jsme všichni v situaci, o které se nám před několika měsíci ani nesnilo. Ale co říkám před několika měsíci. Někdy v polovině ledna jsem se ptala při večeři významného českého lékaře - imunologa pobývajícího půl století v Americe, jak to vidí s tím koronavirem v Číně. Zprávy, které byly tehdy k dispozici, přirovnal ke zprávám z obecního přeboru v hokeji. Podobně to o týden později viděla neméně významná česká lékařka - imunoložka. A ještě před čtrnácti dny ředitel jedné mimopražské soukromé nemocnice považoval případné nošení roušek jako ochranu před Covid-19 za holý nesmysl! Nechci tím říci nic jiného, než že dnešní „osvícenci“, kteří vyčítají vládě, že nebyla dost předvídatelná a včas nenakoupila za miliardy ochranné pomůcky, si v mých očích hodně poškodili. A myslím, že nejen v mých. Ona celá situace je hodně o tom Who is Who. Žasnu, když se někteří právníci, zřejmě ve snaze být originální, vyjadřují v médiích v tom smyslu, že omezení vycházení je omezování lidských práv. Nejsem právník, ale domnívám se, že někde v právním řádu je napsáno, že potřeby kolektivu jsou nadřazeny potřebám jedince a nadřazená je určitě i veřejná ochrana zdraví. Vidíme hodinu po hodině, jak někteří nastalé problémy řeší, zatím co druzí jen nastavují ruku. Což o to. Takových rukou bude nespočetně a bude záležet na moudrosti vlády, které upřednostní. Nezávidím jí to. Finanční problémy se dotknou všech a nejlepší vyhlídky budou mít ti jednotlivci a především firmy, které nezapomínaly na „zadní kolečka“ a vytvořily si nějakou finanční rezervu, se kterou vydrží. Měsíc, dva, možná tři.

My, členové Učené společnosti České republiky, máme několik možností, jak pomáhat. Především osobním příkladem, což zejména znamená dodržování všech nařízení vlády. Zbytečně si nevymýšlí, a přesto si dovedu představit, co si asi občas její členové vyslechnou. Doufám, že se nedají a že používají to, co se v mé rodině vtipně nazývá „cílená hluchota“. S úspěchem ji využívají zejména děti, které občas „neslyší“ to, co nechtějí.

Příkladem dobré vůle, vtipu, snahy pomoci a často i štědrosti je šití roušek ať už profesionální nebo těch „podomácku“ vyrobených. Víme z médií, že se k tomu uchýlila řada vynikajících, v současné době nezaměstnaných mediálně známých žen. Když mohou ony, my také. Vytáhla jsem ze sklepa šicí stroj, prohlédla a namazala jsem ho, zjistila zásoby bavlněných odstřížků, starých ubrusů a ručníků a šiju a šiju. Je to jednoduché a potřebné. Vždyť všechny zdravotnické potřeby, které dostáváme z Číny, jsou jednorázové. Ponechme je proto zdravotníkům, hasičům, prodavačkám, prostě všem, kteří se starají o naši bezpečnost. Těch z Číny nemůže být nikdy dost. Jsou jich sice desítky milionů, ale pokud bude karanténa trvat týdny, a to bude, bude jejich spotřeba enormní. Finanční náklady nedozírné. Takže domácí látkové roušky budou in. Lze je prát, sterilizovat a používat opakovaně.

Řada z nás v době „normální“ hlídá vnoučata. Jenže nemáme „normální“ a naše děti ze strachu o naše zdraví bezprostřední kontakt a tím i hlídání nesobecky odmítají. Pracují často v modu home office, ale je potřeba nějak zabavit děti. A tak naše rodina zkouší hlídání přes skype. Máme to zařízené tak, že odpoledne, když mají hotové úkoly, si s nimi přes skype hrají. Ukazují mi, co ony vyrobily, něco vyrábíme spolu, zpíváme, tancují, dáváme si hádanky, vysvětlujeme si, proč se

vidíme jen přes skype a jak už se těšíme, až se uvidíme doopravdy. Je to krásné, ale nevěřili byste, že se po takových dvou hodinách „skypování“ cítím, jak kdybych složila fůru uhlí. Ale stojí to za to.

Další možnost jak pomáhat je dávat kvalifikované rozhovory mediím, které si o to řeknou. Není jich zrovna málo a dosah těchto informací je, jak jistě každý z vás ví, obrovský. Vyžaduje to i domácí studium, ještě že máme internet. Lze z něj rychle vyčíst nejnovější informace nejenom o léčbě, ale i o podstatě Covid-19 onemocnění. Na začátku týdne mě probudil telefon z USA od kamarádky, která se mě ptala, jestli vím o tom, že v USA se bude testovat použitelnost jednoho z antimalarických léků, Plaquenilu. Ten buď sám o sobě nebo dokonce v kombinaci s azitromycinem představuje potenciální léčbu pro vážně nemocné pacienty, na které se nedostane americkou firmou Gilead Sciences, Inc. objevený Remdesivir původně použitý pro léčbu Eboly. Remdesivir je jediné skutečné antivirotikum, poškozuje a znemožňuje intrabuněčnou replikaci virové partikule. Jednu dávku jsme do České republiky, díky vysoce postaveným českým vědcům ve Gilead firmě a zejména díky profesoru Holému, objeviteli antivirotik, dostali. Další zatím nebudou, i když v Gilead dnes pracují asi 24 hodin denně. Ale potřebných je příliš mnoho a u léku je třeba ještě mnoho věcí dotestovat. Proto považuji za fantastickou naději pro těžce nemocné pacienty použití léku Plaquenil, antimalarikum používané od roku 1955. Mluvil o něm profesor Prymula v ČT24 již v neděli s tím, že Česko ho má určité zásoby. A v úterý již zmiňoval i kombinaci s azitromycinem. Plaquenil je lék s protizánětlivým a imunomodulačním působením používaný dosud zejména pro léčbu malarie, rheumatoidní artritidy a SLE. Zvyšuje lysosomální pH v antigen prezentujících buňkách a při zánětu blokuje toll-like receptory na plasmacytoidních dendritických buňkách. Redukuje tak jejich aktivaci a tím i zánětlivý proces. Covid-19 je totiž nebezpečný nejenom tím, že způsobuje fatální záněty plic. V určitém okamžiku probíhající infekce může u některých pacientů dojít k přehnané zánětlivé reakci, která se projevuje nebezpečným nadměrným uvolněním farmakologicky mimořádně aktivních buněčných hormonů, tak zvaných cytokinů. Odborná literatura má pro tento stav pojem „cytokinová bouře“. Dochází nebo spíše může k ní dojít i při jiných vitálních indikacích, tj. při léčbě život ohrožujících situací. Je to stav náhlý, špatně předvídatelný a špatně zvládnutelný. Azitromycin je makrolidové antibiotikum používané u těžkých infekcí horních i dolních cest dýchacích jako jsou akutní bronchitida, mírná až středně závažná komunitní pneumonie, faryngitida, sinusitida, akutní zánět středního ucha, tonsilitidy a řada dalších. Antibiotikum není namířeno proti vlastnímu viru, ale má pacienta zbavit nebezpečných nasedajících bakteriálních infekcí. Objevují se i další možnosti léčby. Zkouší se Kaletra, používaná pro léčbu HIV, favipiravir používaný v Japonsku na léčbu chřipky anebo tocilizumab používaný u aritid.

Poslední hodiny, dny a týdny skutečně ukázaly Who is Who. V novinách a dalších médiích se střídají méně kvalitní odborníci se skutečnými profesionály, kterých je bohudík mnohonásobně víc. A měli bychom si je všechny dobře zapamatovat, až se ta dnešní bouře přežene. Byla jsem udivena výroky předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové, která nejdřív zkritizovala uzavření hranic a posléze se za to omluvila s tím, že to by jen její laický názor. Jenže na ten v době krize nemá přední evropská politička nárok. Evropská unie se zatím také moc nepředvedla. Některým

našim opozičním politickým stranám také chvíli trvalo, než pochopily, že čas na politický boj bude, až pandemii vyřešíme. Zdá se mi hloupé vyčítat krizovému štábu časté tiskovky, které byly a jsou pro většinu z nás důležitým zdrojem informací. A intelektuální sílu nepředvedl ani Senát.

Můžeme si myslet o poměrech v Číně cokoliv, můžeme jí kritizovat, ale nemůžeme zpochybnit, že je to právě Čína, která nám teď pomáhá nejvíc. A tak nemám vůbec nic proti tomu, aby si zaslouženým obchodem ekonomicky pomohla.

Naše zdravotnictví si zasluhuje tu nejvyšší úctu, je připraveno a má i rezervy, které stále navyšuje. Stejně dobře je už dlouhodobě hodnocena naše bankovní sféra. Jsme zadluženi méně než jiní a další dluhy si můžeme dovolit. A vláda v době krize vládne, dobře a sebejistě. Naprostá většina občanů ji poslouchá, dělá, co je nezbytné a hloupě se nepředvádí. A umělci, kteří umí bavit, baví. Co víc si můžeme přát?

A tak mě pandemie utvrdila v mém dlouhodobém přesvědčení, že Češi a Moraváci jsou prostě frajeři.